

Vabariigi Presidendi K. Pätsi sõnavõtt Teaduste Akadeemia avamisel

Meie elu arenemine on läinud nii kiiresti, et noorsugu ei oska praegu ette kujutada aega ja eluviise, mis olid alles paarkümmend aastat tagasi. Oleme oma arengus kui autol edasi kihutajad, kes ei märkagi kui palju vaeva nõuab sõidetud teel jalakäimine. Selle mõistmiseks toon ette ühe näite oma elust.

1911. aastal, kui ma välja tulin ühest vene asutusest, kus vene ajal võimaldati vaikselt mõtlemist, kutsuti mind Peterburis ühe Hommikumaa keeleteadlase juurde, kellele Vene teaduste akadeemia poolt oli tehtud ülesandeks otsustada, kas Eesti rahvakoolis tuleb eesti keeles õpetust anda. See Idamaa keeleteadlane, kes istus oma raamatute ja Budha kujude keskel, tundis küll kõiksugu keeli, kuid Eesti keelest ei olnud ta enne kuulnud. Temale tuli siis hulk eestikeelseid õpperaamatuid ette näidata, kuni ta aru sai, et eestlased peavad ikka kõrge kultuuriga rahvas olema kui neil niisugune kirjandus on.

Kui meie nüüd täna oma Teaduste Akadeemiat avame, siis oleme vahepeal küll 100-kilom. kiirusega edasi jõudnud. Oleme oma arengus nii kaugele jõudnud, et

Teaduste Akadeemia on meile tarvilikuks asutuseks saanud.

See on arusaadav, sest väikerahvad ei või mitte ainult majanduslikult areneda, vaid väikerahvana saame oma iseseisvust kindlustada vaid siis, kui oma kultuurilist tegevust arendame.

Meil on praegu juba küllalt inimesi, kes vaikselt teaduslikus töös on teadust edasi viinud, mille põhjal võime nüüd oma teaduste keskuse asutada. Teaduste Akadeemia ei ole meil mitte õhusrippuv asutus, vaid sellele asutusele on teadusliku tööga pandud kindel alus. Meie rahvas peab aru saama, kui suur tähtsus sellel asutusel on. Selle asutuse töö on nii tähtis, et selle toetamiseks peab ühiseid ohvreid tooma.

Teadus on üheks vahendiks, mis kasvatab meie rahvuslikku iseteadvust.

Seega ka selle asutuse juures ei tule teenida ainult teaduslikke resultate, vaid ka rahva iseteadvuse tõstmist ja seega iseseisvuse kindlustamist.

Oma kultuurilises arengus peab eeskujuks võtma Hellase, kuigi endine riik on kadunud, ja praegu seda rahvastki ei ole, on Hellase kultuur ja kultuuriline kuulsus püsima jäänud ja sellest kultuurist teised rahvad laenusid teinud. Ka meie peame oma rahva kuulsusele aluse panama kultuurilises töös Hellase eeskujul. Kui meil on niisugust noorust, kes teaduse arendamisega samasugust tööd teeb, siis sellega kindlustame, et meie rahvas ja kultuur jääb püsima ka teiste kultuuride kõrval.

Soovin meie Teaduste Akadeemiale edenemist, jõudu ja püsivust, et meie Akadeemia oleks selleks kõrgeks asutuseks, mis teaduse juurde asujatele noortele oleks kui kõrgelt hiilgavaks päikeseks, mille kiirtest nad osa saavad. Eesti riik saab selle asutuse kultuuritööks kaasa aitama. Veel kord jõudu ja edu!

Postimees, pühapäev 23. oktoober 1938. a.